

**Komisija za programske sadržaje na albanskom jeziku i jezicima drugih
pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica održala
34. sjednicu sa predstavnicima savjeta nacionalnih manjina, u Podgorici,
16.04.2015. godine**

Povodom inicijative člana Savjeta RTCG Milana Radovića za redefinisavanje sastava i uloge Komisije za programske sadržaje na albanskom jeziku i jezicima drugih pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica predstavnici Komisije i nacionalnih savjeta saglasili su se da je inicijativa neprihvatljiva iz sljedećih razloga:

1. Polazne osnove inicijative nisu u skladu sa sadržajem inicijative

- a. Povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima je ratifikovana u periodu kada je važeći Ustav Crne Gore bio Ustav iz 1992 i kada crnogorski jezik zvanično nije bio priznat jer nije bio standardizovan. Sasvim je jasno da u tim okvirima osim albanskom i romskog drugi jezici posebno južnoslavenski teško da su mogli biti prepoznati kao manjinski obzirom da je službeni jezik bio srpski jezik, a crnogorski još nije bio prihvaćen kao standardizovani jezik i to bi uticalo na proces rješavanja pitanja crnogorskog jezika.
- b. Crna Gora je ratifikovala Povelju da štiti Albanski i Romski u okviru Dijela III povelje, koji se tiče specifične zaštite jezika u oblasti obrazovanja, medija, državne uprave i lokalne samouprave, pravosudnog sistema, kulture, prekogranične saradnje i ekonomskog i socijalnog sistema. **U drugom nadzornom ciklusu, prije tri i po godine, predstavnici Bošnjaka i Hrvata izrazili su želju da se bosanski i hrvatski štite u okviru Dijela II povelje (koji se tiče promovisanja manjinskih jezika, ali na opštijem nivou nego što je to slučaj sa Dijelom III). Komitet je prihvatio ovaj prijedlog i uzeo u obzir i ova dva jezika kao izraz nacionalne i kulturne posebnosti Bošnjaka i Hrvata, da budu zaštićeni u okviru Dijela II Povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima.**
- c. Prijedlog je neustavan i u koliziji je sa članom 6,8,10,13,17,19, 24,25 i 79 Ustava Crne Gore
- d. Prijedlog je nezakonit jer krši Zakon o zabrani diskriminacije i Zakon o manjinskim pravima i slobodama
- e. Prijedlog je u nesaglasju sa članom 5 OEBS-ovih Smjernica o upotrebi jezika manjina u elektronskim medijima

» Države treba da osmisle politiku prema upotrebi jezika manjina u elektronskim medijima. Ta politika treba da bude zasnovana na utvrđivanju potreba pripadnika nacionalnih manjina za ocuvanjem i razvojem svog identiteta. Pripadnici nacionalnih manjina treba djelotvorno da učestvuju u osmišljavanju i primjeni ovakve politike, što uključuje i savjetodavne procese i njihovu zastupljenost u odgovarajucim institucijama i tijelima. «

2. Poslovnik o radu je pripremljen na osnovu članova 29-34 Statuta Savjeta RTCG i potvrđen od strane Savjeta RTCG
3. Predlagač ne razumije zanačenje naziva Komisije pa stoga prijedlog o Komisiji za jezike nema smisla. Komisija za programske sadržaje na albanskom jeziku i jezicima drugih pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica je radno tijelo -za programske sadržaje- a ne za jezike. Jezici su sredstvo kojim se ovi sadržaji prenose. A jezici su već priznati kao manjinski i u službenoj su upotrebi .
4. Smanjenje broja članova Komisije radi uštede je besmisleno obzirom da Komisija po članu u prosjeku mjesečno troši oko 55 eura po članu ili ukupno 330 EUR (ukoliko bi svi članovi prisustvovali svim sjednicama). Obzirom da je zbog reizbora člana predloženog od strane Savjeta Srba i reizbora samog Savjeta ovaj član odsutan sa posljednjih 30 sjednica i da svi članovi Komisije ne prisustvuju svim sjednicama, to je značajno manji iznos. Predlagač inicijative po jednoj sjednici Savjeta prima veći iznos sredstava za kršenje ljudskih prava od ukupnog zbiru mjesečnog honorara svih članova Komisije za programske sadržaje na albanskom jeziku i jezicima drugih pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.
5. Nacionalni Savjeti manjinskih naroda u Crnoj Gori su predstavnička tijela manjina. Oni su legalno izabrani predstavnici manjina na izborima za nacionalne savjete održanim 2013 u skladu sa Pravilima za izbor članova savjeta manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice koje je donijelo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava. Savjeti okupljaju predstavnike: političkih partija manjina, građanskih političkih partija, predstavnike civilnog sektora i istaknute pojedince u oblasti nauke, kulture i umjetnosti iz redova manjina, što im osim izbornog legitimiteta daje i participatorni legitimitet i pravo da u ime manjina koje predstavljaju predlažu predstavnike manjina u različita radna tijela i institucije.
6. Ovakve kvazi građanske inicijative, zasnovane na nedovoljnom poznavanju domaćeg zakonodavstva i proizvoljnom tumačenju međunarodnog prava, diskriminatorne su, zasnovane na predrasudama, narušavaju dobre međuetničke odnose i opasne su. Inicijative za isključivanje pojedinih manjina iz procesa odlučivanja vraćaju nas u vrijeme devedesetih kada su pripadnici manjina otpušteni sa posla i isključivani iz društvenog života samo zbog svoje pripadnosti. Vjerujemo da je ovo vrijeme i ovakva praksa kršenja ljudskih prava iza nas, iako ova inicijativa govori drugačije.
7. U skladu sa prethodnim smatramo da predlagač ove inicijative Milan Radovic nema dovoljno znanja i kapaciteta da se bavi manjinskim pravima i smatramo da je njegova uloga predstavnika Savjeta za rad Komisije za programske sadržaje na albanskom jeziku i jezicima drugih pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u bilo kom obliku neprihvatljiva.
8. Konačno savjeti nacionalnih manjina su u dobroj vjeri u saradnju sa institucijama predložili kandidate za članove Komisije koje je Savjet RTCG u prethodnom sastavu izabrao. Komisija je u dobroj vjeri i nadajući se otvorenim vratima Javnog servisa radila transparentno i sve svoje zapisnike i inicijative pripremala i dostavila potpisane Sekretarki Savjeta RTCG vjerujući da je otvorenost i transparentnost dovoljna za ocjenu rada .
Smatramo da do ovakve neustavne i nezakonite inicijative ne bi došlo da su javnost i svi u javnom servisu upoznati sa mandatom i radom savjeta nacionalnih manjina i osnovnim modelima zaštite manjinskih prava u Crnoj Gori. Stoga smatramo, da najmanje što treba učiniti

da bi se ublažile posljedice ovog incidenta je davanje prostora na javnom servisu predstavnici nacionalnih savjeta (i Komisije) da javnosti predstave svoj rad i uklone predrasude i neistine koje preko medija šire pojedinci i organizacije koje sebe nazivaju ekspertima, a kojih smo, ovom prilikom, svi bili žrtve.

Osman Nurković
Kadrija Kurpejović,
Ana Popović
Zvonimir Deković
Mensur Šalja
Amer Ramusović
Pal Drešaj
Enisa Harović
Nedjeljka Sindik